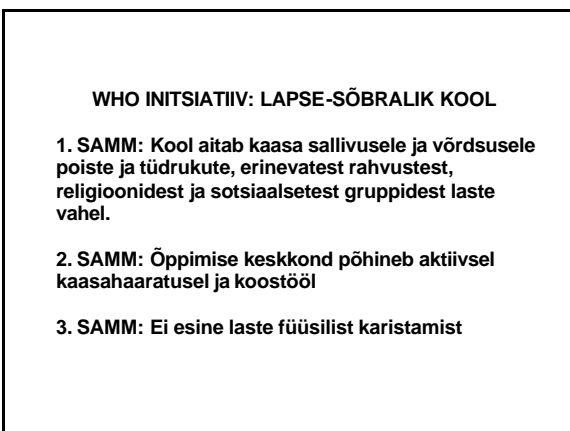

KÕRGKOOLI DIDAKTIKA

ÜLIÕPILASKESKNE ÜLIKOOL

WHO INITSIATIIV: LAPSE-SÕBRALIK KOOL

1. **SAMM:** Kool aitab kaasa sallivusele ja võrdsusele poiste ja tüdrukute, erinevatest rahvustest, religioonidest ja sotsiaalsetest gruppidest laste vahel.
2. **SAMM:** Õppimise keskkond põhineb aktiivsel kaasahaaratusel ja koostööl
3. **SAMM:** Ei esine laste füüsilist karistamist

4. SMM: Tülinorimist ei aktsepteerita

5. SMM: Kool on õpilast toetav ja kasvav keskkond

6. SMM: Pakutav haridus vastab reaalsusele, kus lapsed elavad

7. SMM: Kool aitab lastel, lastevanematel ja õpetajatel luua sidemeid koolielu ja pereelu vahel

8. SMM: Kool toetab ja väärtustab laste loominguliste võimete arengut samavõrd kui laste akadeemilisi võimeid

9. SMM: Kool soodustab laste enesehinnangut ja eneseusaldust

Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) Elukvaliteedi mudel

Elukvaliteet kui subjektiivne hinnang oma positsioonile elus oma kultuuri ja väärtussüsteemi kontekstis paigas kus inimene elab ning seoses inimese enda eesmärkide, ootuste, elustandardite ning muredega

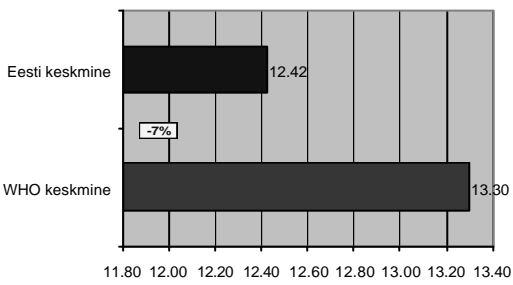

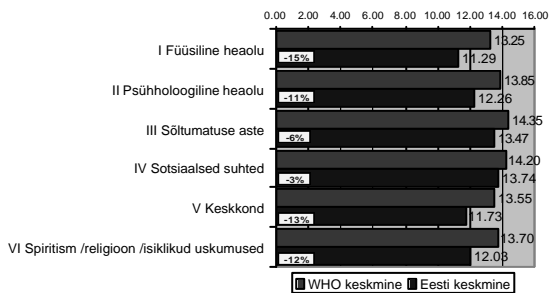
Elukvaliteet (WHO)

- Füüsiline heaolu
- Psühholoogiline heaolu
- Sõltumatus, iseseisvus
- Sotsiaalsed suhted
- Keskkond
- Spirituaalne

Eesti elukvaliteedi valdkondade võrdlus

Koolielu kvaliteet WHO mudelist lähtuvalt
(Toronto Ülikooli Mudel, R. Kurtus, 2003)

- Olen } Füüsiline heaolu
Psühholoogiline heaolu
Spiritual
- Kuulun } Füüsiline kuulumus
Sotsiaalne kuulumus
Ühiskonda kuulumus
- Saan } Praktiline tegevus saamisel kellekski
Vaba aeg
Areng

Füüsiline heaolu: tervis, isiklik hügieen, välimus ja riietus

OLEN Psühholoogiline heaolu: vaimne tervis, maailmatunnetus, enesehinnang, enesekontroll, mina-kontseptsioon
Being = Healthy

Spiritual: isiklikud väärtused ja standardid, isiklikud uskumused

Füüsiline kuulumus: kodu, töökoht, kool, naabrus, ühiskond

KUULUN Sotsiaalne kuulumus: olulised teised inimesed, perekond, sõbrad, kooli / töökaaslased, naabrus, ühiskond

Ühiskonda kuulumus: adekvaatne sissetulek, tervishoiu ja sotsiaalteenused, tööga kindlustatus, haridusvõimalused, ühiskondlik töö, sündmused ühiskonnas

Belonging = Valuable

SAAN **Praktiline tegevus saamisel kellekski:**
kohalikud tegevused, tasustatud töö,
kooli või vabatahtlikud tegevused

Vaba aeg: lõõgastus, puhkus,
stressiga toimetulek

Areng: teadmiste ja oskuste äiendamine,
muutustega kohanemine

Becoming = Knowledgeable and Excellent

Koolielu kvaliteet keskkoolis
(Australian Council of Educational Research)

1. Üldine rahulolu
2. Õpilane – õpetaja suhted
3. Õpilase staatus klassis
4. Identiteet
5. Võimalused (kooli vastavus)
6. Soov ja motivatsioon õppida
7. Negatiivsed tunded kooli suhtes

KOOLIELU KVALITEET (QSL)
(Williams and Batten, Australian Council for
Educational Research (ACER), Melbourne)

Õppetööga seotud faktorid (RAHULOLU)

1. Suhted õpetajatega – õpilaste hinnang kui asjakohased ja õiglased on suhted
2. Oma koolisaavutuste tajumine, enesekindlus oma võimekusest koolis edu saavutada
3. Võimalused, õpilaste usk, et kool annab võimaluse elus edukalt toime tulla

Sotsiaalse arengu faktorid (RAHULOLU)

1. Identiteedi, kuuluvuse tunnetamine
2. Õpilase enesehinnang ja staatus, tunne, et ollakse vajalikud ja olulised teiste jaoks

KOOLIELU KVALITEET dimensioonid

Üldine rahulolu
Negatiivsed tunded kooli suhtes
Edu, saavutuste tajumine
Võimalused
Õpetaja / õpilane suhed
Staatus
Identiteet
Seikluslikkus (for primary students only)

Kooli tulemuslikkus

(C.A.R. Leonard, Newcastle University, 2002)

Saavutused: tulemusele orienteeritud õpetamine mõjutab 25% õpilaste tulemusi

Tunnetuslikud ja emotsionaalse väljundid:
õppimiskeskond, ps ühholoogiline mikrokliima klassis, sotsiaalne süsteem, kord, ootused, instruksioonide ja juhendamise kvaliteet, aeg ja võimalus õppida

Õpetaja professionaalsus: õpetaja professionaalne areng mõjutab õpitulemusi (Darling-Hammond, 2000)

Tõhus ja tulemuslik kool

1. Õppeprogrammide kvaliteet ja adekvaatsus
2. Positiivne mikrokliima
3. Lapsevanemate ja ühiskonnapoolne toetus
4. Õpilaste rahulolu ja positiivsed hoiakud oma kooli suhtes
1. Madal absentism
2. Tulemuslik juhtimine
3. Üksteisest hooliv suhtlemine
4. Õpetajate professionaalselt kõrge tase
5. Juurdepääs õppimist soodustavatele vahenditele ja infole (internet, raamatukogud, filmid etc)
7. Koolielu kvaliteet
8. Täidab ühiskonna vajadusi

ÕPETAJA ELUKVALITEET *(Louis, 1998)*

1. Austus
2. Head ametialased suhted
3. Kõrge õpetamise kvaliteedi tunnustamise protseduurid
4. Osalemine otsustamisel
5. Võimalus kasutada oma teadmisi ja oskuseid koolis
6. Adekvaatsed ressursid – aeg, töövahendid, juurdepääs informatsioonile
7. Isiklike eesmärkide ja kooli eesmärkide sobivus

Õpetajate elukvaliteet on seotud stressi ja töörahuloluga kolmel kontinendil *(Menlo, Poppelton, 1990)*

Mitterahuldavad ja ebakompetentsed edutamise ja õpetaja töö kvaliteedi hindamise süsteemid mõjustavad negatiivselt õpetaja elukvaliteeti *(Buchler, Roebuck, 1987)*

On suurenenud administreerimine koolielus *(Webb, Vulliamy, 1996)*

Põhikooli õpetaja töö on oluliselt muutunud viimase 10-aasta jooksul – klassiruumis õpetamine on ainult üks osa õpetaja tegelikust tööst koolis *(Troman, 2000)*

ÕPETAJA ELUKVALITEETI VÕIMALIK PARANDADA

Juhtimistasand

1. Administratiivse ja juhtkonna toetuse vähesus
2. Infovahetuse ebapiisavus ja professionaalse konsultatsiooni saamise võimaluste vähesus
3. Ebapiisav finantseerimine
4. Reorganiseerimine, restruktureerimine, pidevad muutused

Tööstressorid

1. Kasvav töötempo, töö hulk ja pikad tööpäevad
2. Kehvad suhted kolleegidega
3. Kehvad töötingimused ja võimalused
4. Ajadefitsiit

Õpetaja töö staatus

1. Tunnustuse vähesus
2. Kärjäärivõimaluste vähesus
3. Rollikonflikt

Lapsevanemad ja ühiskond

1. Lapsevanemate ja ühiskonna ootused
2. Avalikkuse ja meedia kriitika

Õpilased

1. Õpilaste käitumine
 2. Õpilaste juhtimisstruktuurid
 3. Halvad suhted õpilastega
 4. Õpilaste individuaalsete vajadustega arvestamine
 5. Õpilaste madal sotsiaalmajanduslik staatus
- (Forlin, 1993; Monfries, Hazel, 1995; Wright, Sigafoos, 1997)

Õpetaja individuaalsed iseärasused, mis mõjutavad elukvaliteeti

1. Sugu
2. Eksternaalne kontrollikese
3. Madal töö tulemuslikkus
4. Mittetoimivad stressiga toimetuleku strateegiad
5. Elustiil
6. Õpetamiskogemuse vähesus
7. Suur õppetöö koormus
8. Mitteasjakohane ettevalmistus või kvalifikatsioon õpetaja tööks
9. Autoritaarne personali juhtimine koolis
10. Töö ja elu tasakaalustamatus
11. Linnaelu
12. Töötamine riigikoolis

ÕPPEJÕU TÖÖGA RAHULOLU TÕSTMISE VÕIMALUSED

1. Õppejõu rolli täpsustamine
2. Professionaalne vabadus ja areng
3. Administratiivne ja juhtidepoolne toetus
4. Üliõpilaste normikohane käitumine ja mikrokliima ülikoolis
1. Kaasatus otsustamisse ja jagatud vastutus
2. Head suhted kolleegide ja üliõpilastega

ÕPPEJÕU TÖÖGA RAHULOEMATUSE VÄHENDAMISE VÕIMALUSED

1. Madala staatuse tõstmine, tunnustamine, kiitus, tagasiside andmine
2. Töökoormuse optimeerimine, haridusmuudatuste piiramine, administratiivse ja juhtide toetuse suurendamine
3. Ajadefitsiidist ülesaamine
4. Üliõpilase distsipliiniprobleemide lahendamine ja õpimotivatsiooni tõstmine
5. Üliõpilaste negatiivsete hoiakute muutmine õppejõu ja õppimise suhtes
6. Rollikonfliktide lahendamine
7. Võimetusetunde (minust niikuinii ei sõltu midagi, ma ei saa aidata) vähendamine

ÕPPEJÕU ABI HÄTTAJÄÄNUD ÜLIÕPILASELE

Hättajäänud üliõpilase probleemid:

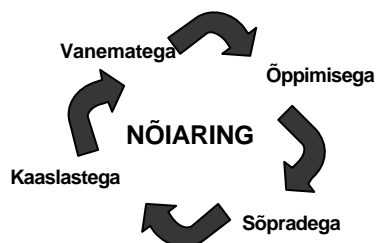
- õpiedukuse langemine
- üliõpilase käitumine

Hättajäänud õpilased

- **ajutiselt hättajäänud üliõpilased** - mingi ajaline periood, millal on kodus või suhetes või üikoolis on stressirohke aeg
- **pidevalt ja pikaaajaliselt (krooniliselt) hädas olevad üliõpilased** - stressiga mittetoimetulevad üliõpilased, isiklikud probleemid, enesehinnanguga seotud probleemid, peamiselt emotsionaalset laadi jms (nõiaringi tekkimine)

Hättajäänud õpilase probleemid

Õppejõu abi

1. Õppida eristama ajutiselt hättajäänud üliõpilasi krooniliselt hädasolevatest üliõpilastest, sest abi on erinev
2. Abi andes vältida "õpitud abituse" tekkimist
3. Jõuda üliõpilast abistades nõutavale õppeedukuse tasemele
4. Teada, et õppejõu abil on limiidid
5. Suunata professionaalse abi saamiseks konsultatsioonile

Hättajäänud õpilase äratundmine

1. Usuvad, et neid koheldakse ebaõiglaselt ja õppejõud on nende vastu ebaõiglane, koguni vaenulik
2. Süüdistavad oma hädas teisi inimesi, mitte iseennast
3. On rahulolematud
4. Muretsevad pisisasjade pärast
5. Väsisivad kiiresti
6. Suunavad oma tegevuse sinna, kus saavutavad tunnustust

7. Äkiline käitumise muutus
8. Hajameelsus, oma mõtetes olemine, unistamine, uimerdamine, kohmitsemine
9. Närvilisus, kähvamine, ärrituvus
10. Suurenenud olmetraumade hulk
11. Hirmud
12. Alkoholi tarbimine
13. Raiskamine (aeg, ressursid)
